

NAISTE JA MEESTE VÕRDÕIGUSLIKKUS

Naiste ja meeste võrdõiguslikkus on üks Euroopa Liidu eesmärkidest. Aja jooksul on õigusaktid, kohtupraktika ja aluslepingute muudatused aidanud seda põhimõtet ja selle rakendamist ELis tugevdada. Euroopa Parlament on naiste ja meeste võrdõiguslikkuse põhimõtet alati otsusekindlalt kaitsnud.

ÕIGUSLIK ALUS

Põhimõte, et mehed ja naised peavad saama võrdse töö eest võrdset tasu, on sisaldunud ELi aluslepingutes alates 1957. aastast (praegu Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 157). ELi toimimise lepingu artikkel 153 võimaldab ELil tegutseda laiemalt seoses võrdsete võimaluste ja võrdse kohtlemisega tööhõive ja elukutsega seotud küsimustes ning ELi toimimise lepingu artikli 157 kohaselt lubatakse naisi võimestavat positiivset diskrimineerimist. Kõigele lisaks võimaldab ELi toimimise lepingu artikkel 19 võtta vastu õigusakte, et võidelda igasuguse, sealhulgas soopõhise diskrimineerimise vastu. ELi toimimise lepingu artiklite 79 ja 83 põhjal on vastu võetud inimkaubanduse, eelkõige naiste ja lastega kaubitsemise vastaseid õigusakte. Õiguste, võrdõiguslikkuse ja kodakondsuse programmiga rahastatakse ELi toimimise lepingu artikli 168 alusel muu hulgas meetmeid, mis aitavad kaotada naistevastast vägivalda.

EESMÄRGID

Euroopa Liit rajaneb väärtustel, mille hulka kuulub ka võrdsus, ning edendab meeste ja naiste võrdõiguslikkust (Euroopa Liidu lepingu artikkel 2 ja artikli 3 lõige 3). Need eesmärgid on sätestatud ka põhiõiguste harta artiklis 21. Lisaks tehakse ELi toimimise lepingu artikliga 8 liidule ülesandeks meeste ja naiste ebavõrdsuse kaotamine ja võrdõiguslikkuse edendamine kõigis meetmetes (seda tuntakse ka soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise põhimõttena). Lissaboni lepingu vastu võtnud valitsustevahelise konverentsi lõppaktile lisatud deklaratsioonis nr 19 võtsid liit ja liikmesriigid kohustuse „tõkestada igasugust perevägivalda [...], et hoida ära selliseid kuritegusid, karistada nende toimepanemise eest ning toetada ja kaitsta nende ohvreid“.

SAAVUTUSED

A. Peamised õigusaktid

Valdavalt seadusandliku tavamenetluse korras on vastu võetud järgmised Euroopa Liidu õigusaktid:

- nõukogu 19. detsembri 1978. aasta direktiiv 79/7/EMÜ meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte järkjärgulise rakendamise kohta sotsiaalkindlustuse valdkonnas;
- nõukogu 19. oktoobri 1992. aasta direktiiv 92/85/EMÜ rasedate, hiljuti sünnitanud ja rinnaga toitvate töötajate tööohutuse ja tervishoiu parandamise meetmete kehtestamise kohta;
- nõukogu 13. detsembri 2004. aasta direktiiv 2004/113/EÜ meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise kohta seoses kaupade ja teenuste kättesaadavuse ja pakkumisega;
- 2006. aastal tunnistati kehtetuks mitu varasemat seadusandlikku akti ning asendati need Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2006. aasta direktiiviga 2006/54/EÜ^[1] meeste ja naiste võrdsete võimaluste ja võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise kohta tööhoive ja elukutse küsimustes (uuestisõnastamine). Selles direktiivis määratletakse otsese ja kaudse diskrimineerimise, ahistamise ja seksuaalse ahistamise mõisted. Samuti julgustatakse selles tööandjaid võtma ennetavaid meetmeid seksuaalse ahistamise vastu, karmistatakse karistusi diskrimineerimise eest ja nähakse ette liikmesriikides selliste asutuste loomine, mille ülesanne on edendada naiste ja meeste võrdset kohtlemist. Parlament taotleb, et see direktiiv võrdse töötasu sätete osas^[2] läbi vaadataks, ning on Euroopa Parlamendi uuringuteenistuse (EPRS) mitmete uuringute alusel vastu võtnud rakendamisaruande;
- nõukogu 8. märtsi 2010. aasta direktiiv 2010/18/EL, millega rakendatakse Euroopa Tööstuse ja Tööstustöötajate Keskliitude Ühenduse, Euroopa Käsitööga Tegelevate Väikeste ja Keskmise Suurusega Ettevõtete Keskliidu, Euroopa Riigisõltumatu Ettevõtete Keskuse ja Euroopa Ametiühingute Konföderatsiooni poolt vanemapuhkuse kohta sõlmitud muudetud raamkokkulepet ja tunnistatakse kehtetuks direktiiv 96/34/EÜ;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2010. aasta direktiiv 2010/41/EL füüsilisest isikust ettevõtjatena tegutsevate meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte kohaldamise kohta, millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 86/613/EMÜ;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2011. aasta direktiiv 2011/36/EL, milles käsitletakse inimkaubanduse tõkestamist ja sellevastast võitlust ning inimkaubanduse ohvrite kaitset ja millega asendatakse nõukogu raamotsus 2002/629/JSK. Selle direktiiviga ühtlustatakse liikmesriikides inimkaubanduse eest kohaldatavad karistused ja meetmed ohvrite abistamiseks ning nõudluse vähendamiseks kutsutakse liikmesriike üles kaaluma meetmete võtmist, "et kriminaliseerida [...] ärakasutamise seotud teenuste kasutamine juhul, kui

[1]Uuesti sõnastatud direktiiviga tunnistatakse kehtetuks ka direktiiv 76/207/EMÜ, mida oli muudetud direktiiviga 2002/73/EÜ.

[2]Vt Euroopa Parlamendi 24. mai 2012. aasta resolutsiooni soovitusetega komisjonile meestele ja naistele võrdse või võrdväärse töö eest võrdse tasu maksamise põhimõtte kohaldamise kohta – ELT C 264E, 13.9.2013, lk 75.

ollakse teadlik, et teenust pakkuv isik on [inimkaubanduse] ohver"; samuti luuakse sellega ELi inimkaubandusevastase võitluse koordinaatori ametikoht;

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiviga 2011/99/EL võeti kasutusele Euroopa lähenemiskeeld, mille eesmärk on kaitsta isikut „kuriteo eest, mis võib ohustada isiku elu, kehalist või vaimset puutumatust, väarikust, isikuvabadust või seksuaalset puutumatust” ning võimaldada teise liikmesriigi pädeval asutusel jätkata asjaomase isiku kaitsmist selle teise liikmesriigi territooriumil; nimetatud direktiivi täiendab Euroopa parlamendi ja nõukogu 12. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 606/2013 tsiviilasjades määratud kaitsemeetmete vastastikuse tunnustamise kohta, mis tagab nimetatud meetmete tunnustamise kogu ELis;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiiv 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded ning asendatakse nõukogu raamotsus 2001/220/JSK.

B. Edusammud Euroopa Liidu Kohtu kohtupraktikas

Euroopa Liidu Kohtul on soolise võrdõiguslikkuse edendamisel olnud oluline roll. Kõige tähelepanuväärsemad on olnud järgmised kohtuotsused:

- 8. aprilli 1976. aasta otsus kohtuasjas Defrenne II (kohtuasi 43/75): kohus tunnistas meestele ja naistele võrdse tasu maksmise põhimõtte vahetut õigusmõju ning otsustas, et kõnealune põhimõte ei kehti mitte üksnes ametiasutuste tegevuse suhtes, vaid see laieneb ka kõikidele lepingutele, mille eesmärk on palgatöö kollektiivne reguleerimine;
- 13. mai 1986. aasta otsus kohtuasjas Bilka (kohtuasi C-170/84): kohus otsustas, et osalise tööajaga töötajate kutsealasest pensioniskeemist väljajätmine on kaudne diskrimineerimine ja seega vastuolus EMÜ asutamislepingu endise artikliga 119, kui see puudutab palju suuremat arvu naisi kui mehi, välja arvatud juhul, kui on võimalik näidata, et väljajätmine põhineb objektiivselt põhjendatud teguritel, millel puudub mis tahes seos soolise diskrimineerimisega;
- 17. mai 1990. aasta otsus kohtuasjas Barber (kohtuasi C-262/88): kohus otsustas, et kõik töandjapensioni vormid kujutavad endast tasu endises artiklis 119 osutatud tähenduses ja seega kehtib nende suhtes võrdse kohtlemise põhimõte. Kohus otsustas, et mehed peaksid saama pensioniõigust või toitjakaotuspensioni õigust kasutada samas vanuses kui nende naiskolleegid;
- 11. novembri 1997. aasta otsus kohtuasjas Marschall (kohtuasi C-409/95): kohus teatas, et ühenduse õigusaktid ei välista riiklike eeskirju, milles nõutakse, et juhul kui sektoris on vähem naisi kui mehi, tuleks eelistada naissoost kandidaatide edutamist (positiivne diskrimineerimine), tingimusel et eelis ei ole automaatne, tagatakse meessoost kandidaatidega arvestamine ja neid ei jäeta kandideerimisest a priori kõrvale;
- 1. märtsi 2011. aasta otsus kohtuasjas Test-Achats (kohtuasi C-236/09): kohus kuulutas nõukogu direktiivi 2004/5/EÜ artikli 2 lõike 113 kehtetuks, sest see on vastuolus meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõttega seoses kaupade ja teenuste kättesaadavuse ja pakkumisega. Järelikult tuleb kindlustusmaksete ja

-hüvitiste kindlaksmääramisel kohaldada meeste ja naiste suhtes ühesuguseid kindlustusmatemaatilisi arvutusi;

- 31. mai 2018. aasta otsus kohtuasjas Korwin-Mikke (kohtuasjad T-770/16 ja T-352/17): kohus otsustas tühistada karistused, mille Euroopa Parlament kehtestas Euroopa Parlamendi paremäärmusliku liikme [Janusz Korwin-Mikke](#) suhtes täiskogul tehtud vastuoluliste märkuste tõttu. Kohus märkis oma otsuses, et kuigi sõnavabadus on põhiõigus, mida tuleb kaitsta, saab Euroopa Parlamendi kodukorraga ette näha võimaluse karistada Euroopa Parlamendi liiget tema lausunud sõnade eest üksnes juhul, kui see „kahjustab parlamendi nõuetekohast toimimist või kujutab endast tõsist ohtu ühiskonnale, nagu vägivalla või rassilise viha õhutamise”. Parlamendi kodukorda on sellega seoses hiljuti muudetud. Juhatus võttis 2. juulil 2018. aastal vastu Euroopa Parlamendi liikme ülesannete täitmisel sobiliku käitumise juhendi, mis on lisatud uuele kodukorrale.

C. Viimased arengusuunad

Allpool on esitatud ülevaade ELi uuematest meetmetest soolise võrdõiguslikkuse valdkonnas.

1. Mitmeaastane finantsraamistik (2014-2020) ning õiguste, võrdõiguslikkuse ja kodakondsuse programm

Õiguste, võrdõiguslikkuse ja kodakondsuse programmist rahastatakse projekte, mille eesmärk on sooline võrdõiguslikkus ja naistevastase vägivalla kaotamine (määrus (EL) nr 1381/2013, millega luuakse õiguste, võrdõiguslikkuse ja kodakondsuse programm aastateks 2014–2020). Koos õigusprogrammiga (määrus (EL) nr 1382/2013) on sellele kuni aastani 2020 eraldatud 15 686 miljonit eurot (mitmeaastase finantsraamistiku määrus nr 1311/2013) ja see koondab endasse kuus rahastamisperioodi 2007-2013 programmi, sealhulgas [programmi Daphne III](#) (otsus 779/2007/EÜ) ning [tööhõive ja sotsiaalse solidaarsuse programmi](#) (PROGRESS) (otsus nr 1672/2006/EÜ) jaod „Diskrimineerimise vastu ja mitmekesisuse poolt“ ning „Sooline võrdõiguslikkus“.

Määruse (EL) nr 1381/2013 lisas märgitakse, et soolise võrdõiguslikkuse edendamist rahastatakse koos muude diskrimineerimisvastaste meetmetega 1. rühma alt, millele eraldatakse 57 % assigneeringutest. Võitlus naistevastase vägivalla vastu kuulub 2. rühma alla, millele on eraldatud 43 % kogu programmi rahastamiseks määratud summast.

2019. aastaks on eelarvereale 33 02 02 (mittediskrimineerimise ja võrdsuse põhimõtte edendamine) eraldatud kulukohustuste assigneeringutena 37 262 000 eurot, seega on maksed võrreldes 2015., 2016., 2017. ja 2018. aastaga oluliselt kasvanud, mis tähendab, et programmi rakendamine edeneb. Lisaks eraldati 27 164 000 eurot eelarvereale 33 02 01 (õiguste kaitse tagamine ja kodanikuaktiivsuse edendamine), et aidata muu hulgas võidelda naistevastase vägivalla vastu ja naisi kaitsta. See summa on võrreldes 2018. aasta eraldisega suurenenud.

2016. aasta sügisel avaldati Euroopa Parlamendi naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni (FEMM-komisjoni) taotlusel uuring, mis annab ülevaate valitud liikmesriikides soolisele võrdõiguslikkusele^[3] kulutatud ELi eelarvevahenditest.

2. Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut (EIGE)

Euroopa Parlament ja nõukogu asutasid 2006. aasta detsembris Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi asukohaga Leedus Vilniuses. Selle üldine eesmärk on toetada ja soodustada soolise võrdõiguslikkuse edendamist, sealhulgas soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamist kõikides ELi ja liikmesriikide poliitikavaldkondades. Instituut võitleb ka soopõhise diskrimineerimise vastu ja suurendab teadlikkust soolise võrdõiguslikkuse küsimustest, osutades ELi institutsioonidele tehnilist abi andmete ja meetodiliste vahendite kogumise, analüüsimise ja levitamisega (vt ka EIGE ressursi- ja dokumentatsioonikeskuse veebilehekülge: <http://eige.europa.eu/content/rdc>).

3. Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut (EIGE) ELi justiits- ja siseküsimustega tegelevate ametite võrgustiku eesistujana

2018. aastal juhtis EIGE ELi justiits- ja siseküsimustega tegelevate ametite võrgustikku. Võrgustik loodi 2006. aastal ning koosneb üheksast ELi ametist, mis tegelevad erinevate justiits- ja julgeolekuküsimustega, nagu ränne ja piirihaldus, võitlus uimastikaubanduse, organiseeritud kuritegevuse ja inimkaubanduse vastu, inim- ja põhiõigused ning sooline võrdõiguslikkus. 2018. aasta jooksul uuris võrgustik digitaliseerimise mõju ametite asjaomastes tegevusvaldkondades, keskendudes eelkõige erinevatele viisidele, kuidas tehnoloogia mõjutab noori naisi ja mehi. Selle uuringu tulemused näitavad, kuidas ametid võivad aidata vähendada riske, tagada julgeolekut ja edendada võrdõiguslikkust Euroopas. Võrgustiku 2018. aasta lõpparuanne ja järeldused esitati 2019. aasta märtsis toimunud naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni koosolekul ning need on kättesaadavad internetis (<https://eige.europa.eu/publications/eu-justice-and-home-affairs-agencies-cooperation-2018-final-report>).

4. Naiste harta ning naiste ja meeste võrdõiguslikkuse strateegia 2016–2019

Komisjon võttis 5. märtsil 2010 vastu naiste harta, et aidata kaasa naiste ja meeste võrdõiguslikkuse edendamisele Euroopas ja kogu maailmas^[4].

2015. aasta detsembris avaldas komisjon dokumendi „[Strateegiline kohustus soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks aastatel 2016-2019](#)“^[5], mis on komisjoni meeste ja naiste võrdõiguslikkuse strateegia (2010-2015) järg ja pikendus^[6].

Strateegilises kohustuses keskendutakse viiele prioriteetsele valdkonnale:

- [naiste tööturul osalemise ja võrdväärse majandusliku sõltumatuse suurendamine](#);

[3][http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/571393/IPOL_STU\(2016\)571393_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/571393/IPOL_STU(2016)571393_EN.pdf)

[4]<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=URISERV:em0033>

[5]Komisjoni talituste töödokument „Strateegiline kohustus soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks aastatel 2016–2019“ (SWD(2015/0278).

[6]Arutelud järgmise strateegia üle algasid 2014. aasta septembris seminariga 2015. aasta järgse soolise võrdõiguslikkuse strateegia teemal. Sellega alustati ka FEMM-komisjoni algatusraporti ettevalmistamist, mille tulemusena võeti 9. juunil 2015 vastu Euroopa Parlamendi resolutsioon ELi naiste ja meeste võrdõiguslikkuse strateegia kohta 2015. aasta järgseks perioodiks (ELT C 407, 4.11.2016, lk 2). Seminari materjalid on kättesaadavad Euroopa Parlamendi veebisaidil.

- [sooliste palga-, sissetuleku- ja pensionilõhede vähendamine, võideldes seeläbi naiste vaesusega;](#)
- [naiste ja meeste võrdse osalemise edendamine otsuste vastuvõtmisel;](#)
- [võitlus soopõhise vägivallega ning ohvrite kaitsmine ja toetamine;](#)
- [soolise võrdõiguslikkuse ja naiste õiguste edendamine kogu maailmas.](#)

5. Soolise võrdõiguslikkuse tegevuskava 2016–2020

26. oktoobril 2015 võttis nõukogu vastu soolise võrdõiguslikkuse tegevuskava 2016–2020^[7], mis põhines komisjoni ja Euroopa välisteenistuse talituste ühisel töödokumendil „Sooline võrdõiguslikkus ja naiste mõjuvõimu suurendamine: naiste ja tütarlaste elu muutmine ELi välissuhete kaudu aastatel 2016–2020“ rakendamise kohta^[8]. Uues soolise võrdõiguslikkuse tegevuskavas rõhutatakse vajadust täiel määral tagada naiste ja tütarlaste kõigi inimõiguste ja põhivabaduste täielik ja võrdne teostamine ja saavutada sooline võrdõiguslikkuse ning saavutada naiste ja tütarlaste suurem mõjuvõim.

6. Kestliku arengu eesmärgid

ÜRO Peaassamblee võttis 25. septembril 2015. aastal vastu 2015. aasta järgse arengukava teemalise resolutsiooni pealkirjaga „Kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 „Muudame oma maailma““^[9]. 2030. aasta tegevuskavas on kirjas 17 kestliku arengu eesmärki ja 169 sihti, mis jõustusid 1. jaanuaril 2016. Kestliku arengu eesmärgid lähtuvad aastatuhande arengueesmärkidest. Neid kohaldatakse aga kõikidele riikidele, erinevalt aastatuhande arengueesmärkidest, mis olid mõeldud meetmete võtmiseks ainult arenguriikides. Kestliku arengu eesmärk nr 5 „saavutada sooline võrdõiguslikkus ning suurendada kõigi naiste ja tütarlaste mõjuvõimu“ koosneb viiest sihist.

7. ELi ühinemine Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalda ja perevägivalda ennetamise ja tõkestamise konventsiooniga (Istanbuli konventsioon)

Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalda ja perevägivalda ennetamise ja tõkestamise konventsioon (Istanbuli konventsioon) jõustus 2014. aastal. See on esimene rahvusvaheline õiguslikult siduv õigusakt, millega püütakse rahvusvahelisel tasandil naiste- ja tütarlastevastast vägivalda ennetada ja sellega võidelda. Konventsiooniga luuakse õiguslike ja poliitikameetmete kõikehõlmav raamistik sellise vägivalda ennetamiseks, ohvrite toetamiseks ja süüdlaste karistamiseks. Alates 2017. aasta novembrist on selle allkirjastanud kõik ELi liikmesriigid ja ratifitseerinud on selle 2018. aasta märtsi seisuga 17 riiki (Austria, Belgia, Eesti, Hispaania, Itaalia, Küpros, Madalmaad, Malta, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Rumeenia, Saksamaa, Sloveenia, Soome ja Taani). Konventsioonis nähakse ette, et ka EL ühineb sellega oma pädevuse piires.

Euroopa Komisjon avaldas 2015. aasta oktoobris tegevuskava ELi võimaliku ühinemise kohta Istanbuli konventsiooniga. Seejärel esitas ta 2016. aasta märtsis kaks nõukogu

[7]Nõukogu 26. oktoobri 2015. aasta järeldused soolise võrdõiguslikkuse tegevuskava (2016–2020) kohta.

[8]21.9.2015, SWD(2015) 0182.

[9]ÜRO Peaassambleel 25. septembril 2015 vastu võetud resolutsioon 70/1.

otsuse ettepanekut, üks Istanbuli konventsiooni Euroopa Liidu nimel allkirjastamise ning teine selle sõlmimise (ratifitseerimise) kohta.

Nõukogus peetud arutelude tulemusena otsustati, et otsuse eelnõu konventsiooni allkirjastamise kohta tuleks jagada kaheks otsuseks, millest üks käsitleks õiguskooostööd kriminaalasjades ning teine varjupaika ja mittetagasisaatmist. Need kaks otsust võeti vastu 2017. aasta mais. Seejärel allkirjastas Euroopa Komisjoni õigus- ja tarbijaküsimuste ning soolise võrdõiguslikkuse volinik Věra Jourová 13. juunil 2017 Euroopa Liidu nimel Istanbuli konventsiooni.

Allkirjastamine oli esimene samm ELi konventsiooniga ühinemise protsessis. Järgmiseks on vaja vastu võtta nõukogu otsus konventsiooni sõlmimise kohta. Nõukogu tasandil toimuvad arutelud seadusandlike ettepanekute üle põhiõiguste, kodanikuõiguste ja isikute vaba liikumise töörühma raamistikus (FREMP – institutsioonidevaheline dokument [2016/0063 \(NLE\)](#)). Praegu keskendutakse aruteludes toimimisjuhendile, mis määraks kindlaks ELi ja liikmesriikide koostöö konventsiooni rakendamisel.

Konventsiooniga ühinemiseks on vaja Euroopa Parlamendi nõusolekut.

EUROOPA PARLAMENDI ROLL

Euroopa Parlamendil on olnud märkimisväärne roll võrdsete võimaluste poliitika toetamisel, eelkõige naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni (FEMM) kaudu. Tööturul võrdse kohtlemise küsimustes toimib parlament seadusandliku tavamenetluse (kaasotsustamismenetluse) kohaselt näiteks järgmistel juhtudel:

- ettepanek võtta vastu direktiiv, milles käsitletakse soolise tasakaalu parandamist börsil noteeritud äriühingute tegevjuhtkonda mittekuuluvate juhtorgani liikmete seas ja sellega seotud meetmeid ([COM\(2012\)0614](#)) (vt 2013. aasta lõpus vastu võetud parlamendi esimese lugemise seisukohta)^[10].
- direktiivi 92/85/EMÜ (vt eespool) läbivaatamine; esimesel lugemisel^[11] pooldas Euroopa Parlament pikemat, nimelt 20-nädalast täistöötasuga rasedus- ja sünnituspuhkust^[12]. Kuna Euroopa Parlament ja nõukogu ei jõudnud komisjoni ettepaneku osas kokkuleppele, võttis komisjon ettepaneku tagasi ja esitas selle asemel tegevuskava „Uus algus töötavate perekondade töö ja eraelu tasakaalu saavutamiseks“^[13].

[10]Euroopa Parlamendi 20. novembri 2013. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, milles käsitletakse soolise tasakaalu parandamist börsil noteeritud äriühingute tegevjuhtkonda mittekuuluvate juhtorgani liikmete seas ja sellega seotud meetmeid – ELT C 436, 24.11, 2016, lk 225.

[11]Euroopa Parlamendi 20. oktoobri 2012. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse nõukogu direktiivi 92/85/EMÜ rasedate, hiljuti sünnitanud ja rinnaga toitvate töötajate tööohutuse ja tervishoiu parandamise meetmete kehtestamise kohta – ELT C 70E, 8.3.2012, lk 162.

[12]Liikmesriikide õigussätete võrdlevat analüüsi vt Euroopa Parlamendi poliitikaosakonna C (kodanikuõigused ja põhiseadusküsimused) aruandest „Maternity, paternity and parental leave: data related to duration and compensation rates in the European Union“, avaldatud 2015. aastal, kättesaadav Euroopa Parlamendi veebisaidil.

[13]http://ec.europa.eu/smart-regulation/roadmaps/docs/2015_just_012_new_initiative_replacing_maternity_leave_directive_et.pdf

Lisaks aitab Euroopa Parlament soolise võrdõiguslikkuse poliitika üldisele arendamisele kaasa oma algatusraportite abil ning muude institutsioonide tähelepanu juhtimisega konkreetsetele küsimustele, sealhulgas järgmistele:

- võitlus naistevastase vägivalla vastu: sellega seoses võeti vastu seadusandlik algatusraport, milles nõuti komisjonilt seadusandlikku algatust Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 84 alusel, et edendada ja toetada liikmesriikide tegevust naiste- ja tütarlastevastase vägivalla ennetamisel; resolutsioonis esitati mitmeid soovitusi^[14] ja FEMM-komisjon on moodustanud selle resolutsiooni järelmeetmeteks spetsiaalse töörühma;
- Rahvusvahelisel naistepäeval 2019 keskenduti naiste mõjuvõimule poliitikas. Valitud teema on naiste õiguste keskmes, sest see määratleb naiste suutlikkuse osaleda meie ühiskonna ühises juhtimises ja otsuste tegemises. Naiste ja meeste võrdõiguslikkus on üks Euroopa Liidu eesmärkidest. Aja jooksul on õigusaktid, kohtupraktika ja aluslepingute muudatused aidanud seda põhimõtet ja selle rakendamist ELis tugevdada. Euroopa Parlament on alati soolist võrdõiguslikkust tuliselt kaitsnud ning rahvusvahelisel naistepäeval rõhutati, kui oluline on naiste osalemine poliitikas, eelkõige eelseisvate Euroopa Parlamendi valimiste raames;
- Euroopa Parlamendi soovitus nõukogule ELi prioriteetide kohta ÜRO naiste staatuse komisjoni 62. istungjärguks, milles nõuti maapiirkondades elavate naiste võimaluste suurendamist ning naiste juurdepääsu meediale ja info- ja kommunikatsioonitehnoloogiale ning nende mõju ja kasutamist naiste edendamise ja mõjuvõimu suurendamise vahendina^[15]. Märtsis 2018 osales FEMM-komisjoni delegatsioon ÜRO naiste olukorra komisjoni istungjärgul.

Parlament püüdleb soolise aspekti arvestamise poole ka kõikide oma komisjonide töös^[16]. Selleks on loodud kaks soolise aspekti arvestamise võrgustikku, mida koordineerib FEMM-komisjon. Esimeeste ja aseesimeeste võrgustikku soolise aspekti arvestamiseks on koondunud parlamendiliikmed, kes toetavad soolise mõõtme arvessevõtmist oma vastava komisjoni töös. Neid toetab iga komisjoni sekretariaadis soolise aspekti arvestamise administraatorite võrgustik. Soolise võrdõiguslikkuse kõrgetasemeline töörühm korraldab koolitusi ning suurendab Euroopa Parlamendi personali ja fraktsioonide teadlikkust soolise aspekti arvestamisest.

Martina Schonard
04/2019

[14]Euroopa Parlamendi 25. veebruari 2014. aasta resolutsioon soovitustega komisjonile naistevastase vägivalla vastase võitluse kohta – ELT C 285, 29.8.2017, lk 2.

[15]Euroopa Parlamendi 1. märtsi 2018. aasta soovitus nõukogule ELi prioriteetide kohta ÜRO naiste staatuse komisjoni 62. istungjärguks – ELT C 129, 5.4.2019, lk 58.

[16]Euroopa Parlamendi 13. märtsi 2003. aasta resolutsioon soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise kohta Euroopa Parlamendis – ELT C 61E, 10.3.2004, lk 384.

